

Het rampjaar van biotechbedrijf Galapagos: 'Miljarden zijn verdampt'

Kim van Keken en Dieuwertje Kuijpers zaterdag 20 februari 2021

Journalisten Kim van Keken en Dieuwertje Kuijpers onderzoeken biotechbedrijf Galapagos, dat zojuist een rampjaar heeft afgesloten en blijkbaar aan een nog groter rampjaar begint. 'Kleine beleggers zagen hun spaarcenten in rook opgaan.'

Zijn innovatieve bedrijf zou op de beurs groter dan Philips kunnen worden, pochte biotechbaas Onno van de Stolpe nog in 2019. Een jaar later verloor zijn Galapagos bijna 12 miljard euro aan beurswaarde. Beloofde medicijnen werden teleurstellingen en daardoor werd 2020 een rampjaar.

En vorige week was er wéér slecht nieuws. Ziritaxestat, een kandidaat-medicijn tegen chronische longfibrose, bleek minder veelbelovend dan gedacht. Bij een test overleden de mensen die het middel kregen vaker dan mensen die het middel niet kregen. De cruciale proef werd meteen stopgezet, beleggers dumpten massaal het aandeel.

'HAHA'

Begin 2020 tikte het aandeel nog 250 euro aan, afgelopen week stond het op een schamele 68 euro. Miljarden zijn verdampt, kleine beleggers zagen hun spaarcenten in rook opgaan. Donderdagnacht kwamen de jaarcijfers binnen. Het lievelingetje van de beurs, dat normaal gesproken enthousiast vooruit blikte, kon dit keer niet vertellen hoeveel geld het gaat uitgeven aan onderzoek en ontwikkeling van kandidaat-medicijnen.

In drie interviews blikte de ietwat getergde topman afgelopen week terug. Hij had nét de open haard opgepoekt en een fles witte wijn opengetrokken toen het slechte nieuws hem bereikte, vertrouwde hij het Financieele Dagblad toe. In NRC Handelsblad vertelde hij dat hij het ijs opging om 'weer positief naar de wereld te kijken'. Misschien was hij, grapte hij, wel een betere zakenman dan medicijnontwikkelaar. 'Haha.'

Hoewel Galapagos zijn beloften nauwelijks waarmaakt, heeft het Leids-Mechelse biotechbedrijf toch nog 5,2 miljard euro in kas. Dat bedrag is er dankzij de Amerikaanse farmaceut Gilead, die er in 2019 22 procent van de aandelen mee kocht, vooral om het kandidaat-medicijn tegen reuma filgotinib in de Verenigde Staten te vermarkten. Alleen kreeg het middel in augustus geen goedkeuring van medicijnwaakhond Federal Drug Administration (FDA). Hiermee verdampte de belangrijkste afzetmarkt voor de pil. Van de Stolpe deed alsof de afkeuring totaal uit de lucht kwam vallen, maar de seinen stonden al een tijd op donkerrood. Hij wist dat de Amerikanen méér onderzoek wilden naar het effect op sperma van filgotinib, en dat die onderzoeken nog niet klaar waren.

TOTALE MISLUKKING

Het was niet de laatste klap. In oktober bleek het kandidaat-medicijn tegen knieartrose nutteloos. Door de mislukkingen liep Galapagos vorig jaar zeker 1,3 miljard euro mis aan zogeheten milestone-betalingen (vooraf bepaalde voorwaardelijke vergoedingen) van Gilead.

Waar Van de Stolpe in Nederland wekomt met zijn 'naïef optimisme', is de Amerikaanse pers een stuk minder mild. Er wordt gesproken van 'een totale mislukking' (Pharma Manufacturing), een deal die 'op is gegaan in vlammen' (Statnews) en 'in puin ligt' (EndPoint News). Ook worden er vragen gesteld bij het inschattingvermogen van Gilead-topman Daniel O'Day, die als nieuwbakken CEO zijn stempel drukte middels de tienjarige miljardendeal met Galapagos.

DE 'PIJPLIJN'

Onderzoekscollectief Spit wilde graag meer weten van Van de Stolpe, en dan met name over zijn zakelijke strategie en de eerdere grote beloftes die hij deed. Zo zei hij tijdens een groot kerstinterview bij BNR dat – ondanks alle tegenvallers – de reumapil wel goedgekeurd is door de Europese en Japanse toezichthouders en de zaken in Nederland 'echt heel goed' gaan. 'We hebben allemaal contracten met ziekenhuizen.' Die contracten zeggen echter niets over de omzet: een contract garandeert dat het middel op de plank ligt, maar dat kan in de praktijk ook neerkomen op één verkocht doosje per jaar. Is enige relativering dan niet op zijn plaats? Bovendien duurt het nog jaren voor de pil overal te krijgen is en wat op gaat leveren.

'We zijn goed voorbereid op tegenslagen,' zei Van de Stolpe ook nog. Maar bij de presentatie van de jaarcijfers bleek dit toch tegen te vallen. De zogeheten 'pijplijn' (het mandje vol mogelijke kandidaat-medicijnen) is vrij mager. De bestuurders konden niet vertellen wat de strategie is voor de komende jaren en wat er met de 5,2 miljard in kas gaat gebeuren.

Ondanks het gebrek aan kandidaat-medicijnen lobbyt Van de Stolpe wel openlijk voor meer geld bij de overheid. Februari vorig jaar twitterde hij enthousiast over 'een constructief' gesprek met minister Wopke Hoekstra van Financiën en staatssecretaris Eric Wiebes over het Investeringsfonds (waar 20 miljard euro in zit).

Maar een biotechbedrijf heeft weinig aan geld als het geen potentiële medicijnen kan ontwikkelen. In de media rept Van de Stolpe nu vooral over zijn nieuwe kandidaat-medicijn Toledo, dat tegen allerhande ziekten zou kunnen worden ingezet. Over de samenwerking met Gilead, dat steeds meer een kat in de zak lijkt te hebben gekocht, zei hij in NRC: 'Akkoord, ze hebben grote verliezen op Jyseleca (de marknaam van filgotnib, red.), maar met Toledo alleen al kunnen ze hun volledige investering vele malen terugverdienen.' Omdat er nog geen peer reviewed studies met placebo's zijn verschenen, wilde onderzoekscollectief Spit graag weten waarop hij zich baseert.

En zo hebben we meer vragen die we dinsdagochtend sturen naar de topman, die vanwege zijn 'toegankelijkheid' al jaren het lievelingetje is van de media. Er volgt geen antwoord maar een afwimpeling via zijn woordvoerder: 'Onno heeft verschillende interviews gegeven waarin hij commentaar heeft gegeven over zijn visie en de verschillende programma's. Meer informatie vindt u in onze corporate literatuur.'

RONKENDE TERMEN

De vraag is of de Leidse medicijnboer enig voortschrijdend inzicht heeft: Van de Stolpe kijkt reikhalzend uit naar de eerste studieresultaten van zijn volgende 'blockbuster' en 'gamechanger'. Het Toledo-project (voor zowel reuma als darmziekten) zou ervoor zorgen dat Gilead 'de volledige investering terug zou kunnen verdienen'. Het gaat immers om een 'once in a lifetime opportunity', een 'veelbelovend onderzoek' dat 'alles op zijn kop' kan zetten.

Dat is nog maar de vraag. Ook dit middel wordt getest op zeer kleine patiëntenpopulaties (respectievelijk 25 en 30). Hierdoor zal het lastiger worden om te bepalen of er überhaupt een onderscheidende potentie in het middel zit, terwijl de markt voor dergelijke middelen zich kenmerkt door een moordende concurrentie.

Het is textbook Van der Stolpe, zo blijkt uit een uitgebreide analyse van de 'corporate literature' en de daaraan gekoppelde mediamomenten. Bescheiden effecten in kleine studies worden in de media gepresenteerd met ronkende termen 'medische doorbraak', 'unieke resultaten' met 'mooie data' die zullen leiden tot 'superieure' medicijnen waar de topman steevast 'ontzettend blij' van wordt. Bij tegenvallende resultaten wordt terloops verwezen naar 'high risk, high rewards' in de biotech gevolgd door een opsomming van wat voor moois er nog 'in de pijplijn' zit.

<https://www.vn.nl/rampjaar-biotechbedrijf-galapagos>